

» Hominum in perniciem et fraudem impellunt, ad nullius aures perveniant. » Et Marciānus apud Conc. Chalced. act. 3. et videlicet. Quicunque. C. de Hæret. et Manich. dicit : « Materia subtrahetur erroris, si peccatorum et doctor defuerit, et auctor, et pravitatis facinorosa vestigia in flammis combusta depereant. » Item Carolus V. in suo Elicto dato Bruxellis an. 1550, sapienter sic protulit : « Si optimi quique cibi unius tantum guttæ veneni, qua humanum corpus laederetur, infusione suspecti sunt, omnino abiciendi, quanto magis ea scripta, quæ tantis, et tam noxiis animabus venenis passim infecta sunt, non solum nobis cavenda sunt, sed etiam, ne aliis noceant, ab omnium hominum memoria sunt obliteranda? »

CAPUT II.

Demonstratur, quod sancta Dei Ecclesia usque ab initio, ex Apostolorum precepto, pro abolitione pravorum librorum sollicita fuit.

I. Communiter Theologi tradunt, dogma esse, veritatemque Fidei, quod Ecclesia, et pro ipsa ejus Caput Romanus Pontifex, utpote Christi Vicarius, jurisdictionem ab ipso Domino accepit prohibendi Fidelibus lectionem librorum, sive de Religione impiè tractantium, sive contra bonos mores, aut Ecclesiæ Disciplinam aliquid continentium. Suarez de Triplici Virt. Disp. 20. Sect. 2. n. 4. Card. Albit. de Inconst. in Fide cap. 30. n. 186. Charl. l. 7. c. 18. n. 3. Braschius de lib. Eccl. t. 3. c. 26. n. 6. Anonym. resp. ad Hist. de Inquis. F. Pauli p. 226. Evidem si haec facultas penes Ecclesiam non esset, et Fideles in hoc parere illi non tenerentur, nec Fides illæsa servari posset, nec Christus satis Ecclesiæ suæ providisset. Frustra Ecclesia, bene ait Baronius ad an. 447. num. 7. « laboraret in hæresibus extirpandis, bo-» nisque moribus fovendis, nisi unde scatet errorum, ac vitiiorum » colluvies, fons penitus obstrueretur. » Patet evidem, quod cura et jus removendi è manibus Fidelium noxios libros, specialiter Ecclesiæ competit: illi nam soli datum est de Fidei et morum causis decernere, ovibusque suis bona pascua ad pascendum designare. Rectè hinc docent Doctores (Vid. Honorat. Tournely de Eccl. t. 5. qu. 5. a. 3.) quod Ecclesiæ circa libros censura, seu judicium sit omnino infallibile: Ecclesiæ enim, ut ait Natalis Alexander Hist. Tom. II. ad Sec. 6. Diss. 5. p. 448. Edit. Neap. cum sanam doctrinam ab hæretica discernere pro suo judicio datum sit à Christo, et cum quælibet doctrina libris aliquibus continetur, operæ pretium erat, ut Ecclesia in judicio, quod tulerit de libris, in quibus de Fidei et moralis Christianæ quæstionibus agitur, non posset deficere. » Nemo quippe Pastorem illum censembit idoneum ad oves pascendas, qui noxia pascua à salutaribus certo distinguere non posset. Ineptè igitur Ecclesiæ

Fidelium cura esset demandata, si certa scientia ad libros rectæ vel improbae doctrine dijudicando ipsi tributa non fuisset.

II. Quod autem mos Ecclesiæ prohibendi et abolendi pravos libros sit ex traditione et præcepto Apostolorum, plura demonstrant. Primò enim constat, hanc disciplinam semper et ubique in Ecclesia viguisse, quin aliquis Pontifex, aut Concilium possit indicari, a quo ipsa initium sumpserit. Dicit Origenes: « De his, qui diversa ab Ecclesiis docentes divinam pertulerunt ultionem, si judicaretur, nonne judicarent, ut si quid scriptum resliquerunt, universa pariter cum ipsorum cineribus deperirent? » Origen. Hom. 9. sup. Num. Ergo jam tempore Origenis mos vigebat erronea scripta extirpandi. Sensus Ephremi, Tertulliam, et Cypriani jam supra exposuimus. Alexander Alexandrinus (qui vixit tempore Concilii Niceni) enarratis damnis, quæ Fidei inferebant Hæreticorum libri, dicit, se scripta illa suspicere non potuisse, Alex. Alexandrin. Epist. ad Alex. C. P. apud Theodor. I. 1. Hist. c. 4. et apud Baron. ad an. 318. n. 85. Idem testantur Arnobius, apud Baron. ad an. 56. n. 302. S. Athanasius de Incar. Verb. apud Braschium, Socrates Hist. I. 2. cap. 24 et Historici omnes, recenter conversos ab hæresi misquam fuisse in Ecclesia receptos, nisi postquam cunctos codices, quos haberent, ultra concremados detulissent. Item Nazianzenus Orat. 18. notat, S. Cyprianus non aliter receptum fuisse, nisi cum attulerat plures libros comburendos. S. Augustinus idem confirmans, de quodam Hæretico loquens, sic scripsit: « Perierat iste, nunc quæsusitus, inventus, adductus est. Portat secum codices incendendos, per quos fuerat ipse incendendus, ut illis in ignem missis, in refrigerium transeat. » S. August. in Psal. 61. in fin. Idem tradit Damascenus de quodam Theuda. S. Joan. Damasc. apud Beyerlingh. verb. Liber. Præterea in Apostolicis Constitutionibus (lib. 1. c. 6.) sic habetur: « Abstine ab omnibus libris Gentilium.... Quid autem tibi cum alienis sermonibus, aut legibus, aut falsis Prophetis, quæ quidem Homines à Fide recta detorquent? »

III. Constat igitur juxta receptam Augustini regulam, de Bapt. I. 4. c. 24. morem cavendi ab impiis libris, ipsosque concremandi ab Apostolis demanasse; S. Paulus enim dixit: « Rogo autem vos Fratres, ut observetis eos, qui dissensiones et offendicula, præter doctrinam quam vos didicistis, faciunt, et declinate ab illis. » Rom. 16. 17. Idem Apostolus sic monuit Timotheum: « O Timothee, depositum custodi, devitans profanas vocum novitates, et oppositiones falsi nominis scientiæ. » I. Tim. 6. 20. Significavit hic Apostolus principia Gnosticorum, et falsas doctrinas Simonis, Nicolaitarum, aliorumque Hæreticorum ævi illius, admonens Timotheum, ut se et Fideles ab eis removeat. Item eidem scripsit: « Profana autem, et vaniloquia devita, multum enim proficiunt ad impietatem, et sermo eorum ut cancer serpentis; ex quibus est Hymenæus, et Philetus, qui à veritate excederunt... et subvertunt quorundam fidem. » 2. Tim. 2. 16. Illud devita importat quidem cavere non tantum à sermone, sed

etiam à scriptis Hæreticorum. Atque si Apostoli Fidelibus præceperunt, ut ne quidem *Ace* dicerent Hæreticis (2. Joan. 1. 10.) quantò magis putandum jussisse cavere ab eorum codicibus, dum nulla pejor cum hæreticis potest esse communicatio, quam legendō eorum scripta.

IV. Tandem quòd mos ille avertendi Fideles à scriptis impiorum hominum, ab ipsis Apostolis fuerit inductus, constat ex Actis Apostolorum, ubi legimus : « Multi autem ex eis, qui fuerant curiosa sectati, contulerunt libros, et combusserunt coram omnibus, et computatis pretiis illorum, invenerunt pecuniam de niorum quinquaginta millium. Ita fortiter crescebat verbum Dei, et confirmabatur. » Actor. 19. 19. Valde insipienter aī Pecinimus Apol. Cap. 18. n. 495. textum hunc non jam intellige libris hæreticis, sed de curiosis, et sortilegis. At si, respondeatur, Apostoli opus esse judicabant libros sortilegos concremari, quanto magis hæreticos? Sed quidquid deliret Pecinimus. S. August. testatur ut certum post. tract. in Ps. 65. n. ult. Col. 442. Tom. IV. quòd omnes Sectarii, cùm in Ecclesia recipiebantur, ad pedes Apostolorum suos codices afferebant ut cremarent : « Nostis, inquit, in Actis Apostolorum esse scriptum, quia multi perdit, et variarum doctrinarum Sectatores omnes codices suos ad Apostolos attulerunt, et incensi sunt libri multi. » Ipse impius Lutherus non renuit scribere : « Est veteris exempli, et antiqui moris, infectos et improbos codices comburendi, quemadmodum legimus in Actibus Apostolorum. » Vid. tom. 2. Epist. ad Spalat. Idem faciendum sribit S. Cyprianus de libris mordacibus : « Si quando talia quorundam calumniosa temeritate conscripta sunt, legi apud nos non patimur. » S. Cyprian. Epist. 42. ad Corn. Idem scripsit Justinianus Imperator de libris hæreticis in suo Edicto ad Populum Constantinopolitanum.

V. Sed præstat nunc exemplis rem hanc magis elucidare. Quamvis videbatur de se permittendum Ecclesiæ Pastoribus pro necessitate et tempore libros Hæreticorum legere, ut eos confutare valerent, iuxta Concilium Carthaginense IV. Can. 16. Attamen primis Ecclesiæ sæculis iidem Patriarchæ ab hujusmodi operum lectione se cavebant, vel cum esset necessitas, non sine magno legebant timore ; Ego verò (scribit Dionysius Alexandrina Ecclesiæ Patriarcha) « in libris, et traditionibus Hæreticorum cognoscendis operam posui : execrandis quidem illorum sententis animum meum tantisper coquinans ; hane tamen ex eis utilitatem percipiens, ut illos tacitus apud me refutarem, multòque magis, quam antea, detestarer. Et cùm Frater quidam ex Presbyterorum ordine prohiberet me, veritus, ne forte cum nequitia illorum et cœno commisereret ; quippe animum meum contaminatum iri aiebat, et quidem verissimè et ipsem sentiebam... Et visione cœlitus missa confirmatus sum. » Ita apud Euseb. Hist. lib. 7. c. 7. Attende : quamvis Dionysius Patriarcha extaret tam magnæ Ecclesiæ, et libros Hæreticorum tantum ad eos confutandos inspiceret, tamen ex lectione animum

suum nonnihil inquisitionis, aut saltem perturbationis attraxisse fatetur. Et quod magis mirum est, licet Dionysius esset vir tanta sanctitate et doctrina prædictus, ipse enim expulit Kiliastarum errores, et Nepotis Episcopi libros explosit, ipse primus Sabellii hæresim debellavit, et de ea Sextum Papam reddidit certiorem; ipse contra Novatianos felicissime disputavit, ac Fabium Antiochenum mox in eundem errorem prolapsurum sustinuit : ipse scriptis confutavit etiam Paulum Samosatenum, Nepotianos, aliosque Hæreticos : et tamen, his non obstantibus (ut referit Eusebius), Fideles cùm novissent, Dionysium libros Hæreticorum evolvere, magnum scandalum passi sunt ; imò de hoc apud Pontificem eum accusarunt, et Pontifex reprehendit eum, ac prohibuit ne Hæreticorum lectionem prosequeretur, ubi suis offendiculum præberet. Præterea narrat Socrates Hist. lib. 6. c. 15., quòd Theophilus ejusdem Alexandrinæ Ecclesiæ Patriarcha, vir doctissimus, cùm perlegisset Origenis libros de Principiis (quos ipse omnium primus damnavit), non modò à suis objurgatus sit, sed in Concilio damnatus, ubi excusationes ab eo allatae nequam admissæ fuerunt.

VI. Usque ab Ecclesiæ primordiis, hoc ipso, quòd aliquod opus ab Hæretico nosceretur conscriptum, etiam nulla emanata speciali prohibitione, illud legere (saltē generaliter loquendo) vetitum erat. Sic respondit S. Gregorius Anastasio Patriarchæ Antiocheno interroganti, an damnato quadam Hæretico, omnia ejus opera statim damnata habenda essent? Vid. Card. Petra t. 1. p. 8. in Const. Gelasii, Valdè etc. Præterea, cùm in domo cuiusdam Athanasii Presbyteri Monachi in Isauria inventus fuisset codex, in quo errores aliqui contra Fidem continebantur, Joannes Episcopus, damnato codice, ipsum è Monasterio expulit, transmisitque acta ad S. Gregorium, qui rem probavit, sed cùm Athanasius asservisset, se ignoranter legisse, Gregorius ei redditum ad Monasterium concessit, expresse tamen prohibens illius operis lectionem. S. Gregor. ep. ad Athanas. 64. lib. 5. s. 164. Hinc notant Editores è Congregatione S. Mauri Tom. 2. Oper. S. Greg. Epist. lib. 6. ad Epist. 66. Nota C. antiquam jam fuisse apud Romanos Pontifices libros proscribendi potestatem, et disciplinam, cui parere etiam Orientalis Ecclesiæ Patriarchæ, et alii tenebantur.

VII. Hinc etiam illud eruitur, eos, qui Hæreticorum libros legissent, vel habuissent, semper reputatos fuisse de hæresi suspectos, ac ut tales puniri potuisse. Vid. Archid. Jo. Andr. etc. in cap. Filii de Hære. l. 6. Ananiam in c. Episcopus de Hæres. Rojas Sing. in Fav. Fidei Sig. 124. Et quòd tandem in primis Ecclesiæ sæculis omnia Hæreticorum scripta fuerint igni damnata, ex eo Eruditii demonstrant, quòd cuncta sic perierint, ut omnium pene Hæreticorum ne nomina quidem hodie haberentur, nisi illorum Ecclesiæ Patres meminissent. Ubi sunt enim Arianorum innumeri libri Orientem replete? Ubi plura Volumina Apollinaris, Celsi, Manetis, et Gnosticorum? De illis omni-

bus factum est id, quod dixerunt Patres Concil. Constantinopolitani II. cap. I. « Hæreticorum quidem effrænatas lingua, et immo piissima conscripta patri mendacii Diabolo connumerantes, illis dicemus: Omnes vos convalescere facitis flamمام ignis: ambulatis in lumine ignis vestri, et per flamمام quam incendistis. »

VIII. Hic etiam sedulò notandum id, quod tradunt Baronius, ad ann. 490. à n. 21 ad 47. Cardinalis Albitius, de Inconst. in Fide c. 3o. n. 155. Braschius, de libert. Ecel. tom. 3. c. 26. n. 13. Ludovicus Bail, tom. 1. Summ. Concil. in Conc. Lat. II. in fin. et alii, nimis quòd ex primis Ecclesiæ sœculis mos fuit, ut quilibet libros suos subjiceret examini et censoria Summi Pontificis, prout fecisse testantur in Occidente Cæsarium Arelatensem, S. Honoratum, Gennadum, et alios. Fecit et Episcopus Possessor, qui cùm de codicibus suis, quos ad Hormisdam pro examine et correctione direxerat, responsione non dignaretur, sic illum interpellavit: « Codicem tractatum ante hac direxisse memini continentem B. Pauli Epistolarum explanationes, pro quibus rescripto gratulari non merui. Unde simili prece deposco ut prærogativam benedictionis vestræ competenti responsione merear adipisci. Epist. Possessor. ad Hormisd. inter Epist. Hormisdæ. » Fecit et Anselmus, prout constat ex ejus Præfatione ad Urbanum II. libri de Fide Trinitatis etc. Idem fecit S. August. quoad libros suos contra Pelagianos, quos ad S. Bonifacium transmisit. S. August. lib. 1. contra duas Epist. Pel. c. 1. n. 3. Idem fecerunt Orientales, prout Dionysius Alexandrinus, Joannes Orthodoxus, Photius, et alii, præsertim Eulogius Patriarcha Alexandriæ, scripta sua censoria S. Gregorii submittens, ut appareat ex ejusdem Gregorii Epistola. S. Greg. lib. 8. Indict. 3. Ep. 35 et 42.

IX. Item inter scripta Abbatis Joachim chartula inventa fuit ann. 1200, ipsius manu subscripta, dicens: *Universis quibus, in qua ista leguntur: Pro angustia temporum non potui hucusque opuscula prædicta, præter librum Concordiæ, Apostolico culmini præsentare, ut ab eo corrigerentur, quia ea conditione suscepit dictanda, ut cui datum est omnimode magisterium, præsentarem. Si me contigerit prius egredi ab hac luce, quam possum, rogo ex parte Dei omnes Coabbates meos, et Piores, et ea, qua posse videor, auctoritate præcipio, quatenus præsens scriptum aut exemplar habentes secum, ac si pro testamento opuscula (quamcūtius poterunt) collecta omnia, relictis in salva custodia exemplaribus, Apostolico examini repræsentent, recipientes ab eadem Sede, vice mea, correptionem, abjiciens quod ipsa abjicit, suscipiens quod ipsa suscipit, etc. Apud Natal. Alexan.* »

X. Item S. Julianus Toletanus Episcopus circa annum 685 subjecit examini Benedicti II. Apologiam suam adversus obtrectatores Concilii VI. universalis; Pontifex in ea nonnulla reprobavit, qmæ cum iterum recte explicasset Julianus, ac iterum opus cum explicatione ad Sergium Papam transmisisset, Sergius opus

approbavit, et aliis legendum indixit. Natal. Alex. Hist. ad sec. 7. c. 3. art. 22. Refert Baronius ad ann. 1186. n. 26, de quodam Gothofrido, qui fuit Notarius Conradi III. et Friderici I., ac Henrici VI, quod iste, quamvis esset in Curia præfatorum Principum tam adversantium Ecclesiæ juribus, tamen pro certo habuit Romanorum Pontificum proprium esse libros recognoscere et approbare. Sed præstat hic ipsum audire Gothofridum, qui in Præfatione ad Opus suum chronicum, quod anno 1189. transmisit ad Urbanum III, sic scripsit: « Si quod Historiarum opus conficitur, Ratio suggesterit, ut antequam in publicum deveniat Apostolico examini præsentetur. Quapropter hoc opusculum ante vestrum examen protuli, ut si per vos fuerit approbatum, ad alias Ecclesiæ derivetur: » Item Patres Synodi Suessionensis ann. 1121, sanxerunt, libros Petri Abelardi hoc ipso damnatos reputandos, quod Romani Pontificis aut Ecclesiæ auctoritate commendati non apparerent. Petr. Abelard. Ep. 1. ad Amicum, inter opera Petri Abbatis. Sic etiam Nicolaus Papa, cùm Scotus Erigenas circa medium Seculum IX. volumina traduxisset S. Dionysii, S. Maximi, et aliorum, sine Ecclesiæ approbatione, cum acriter increpavit dicens: « Quia juxta morem Nobis mitti, et nostro debuit iudicio approbari. » Et ideo præcepit, ut statim scripta illa transmitterentur. Tandem ad hoc probandum unum sufficit Decretum Nicolai I, in can. 5. Romanorum Dist. 19. ubi dictum fuit: « Romanorum Pontificum decreto cæterorum opuscula tractatorum approbantur, vel reprobantur. »

XI. Romani igitur Pontificis olim semper fuit præsidere arbitrium librorum omnium, sed ubi in immensum excrevit moles librorum, statuit Leo V. an. 1515. Constitutione probata in Concilio 5. Lateranensi, et deinde confirmata Regulis Indicis, ut non vulgarentur libri cujusque generis absque licentia, et approbatione Ordinariorum, vel Inquisitorum, sub pena amissionis librorum, et suspensionis, ac excommunicationis pro editoribus; qui si in excommunicatione ultra annum permanserint, erunt acriter puniendi. Et notandum, quod præfata Constitutio Leonis jam repetitur adnotata in Archivio Regiæ jurisdictionis in Regno Neapolitano, ut refert Bartholomæus Chioccarellus, Archiv. Reg. Jurisd. Tom. 17. tit. 7.

CAPUT III.

Fusius ostenditur, Ecclesiæ præcipuum et proprium semper fuisse libros malos proscribere; et hujusmodi jurisdictionem semper Ecclesiam exercuisse.

I. Sæculo IV. Concilium Nicænum anno 325. Arii scripta damnavit; Nicephor. Hist. l. 8. c. 18. et deinde Constantinus præcepit morte multari, qui librum aliquem ab Ario confectum statim non attulisset. Apud Socrat. Hist. l. 1. c. 6. Patres etiam pseudo-Concilij in Tyro circa annum 336. Marcellum Ancyra-

num ideo deposuerunt, quia sententiae damnationis suorum triborum noluit acquiescere, nec illos igni tradere. Socrates ibid. Theophilus Alexandriae Episcopus anno 385. fuit primus, qui libros Origenis damnavit, prohibuitque, ne sui illos legerent, de quo eum postea Hieronymus, Epiphanius, et Damasus Papa valde commendarunt. At cum Origenis opera usque tunc ubique cum plauso perfecta fuissent, quidam Monachi in Palæstina dicebant, errata, si quæ in libris invenirentur, illa ex aliena manu in scripta Origenis irrepsisse; hinc contendebant, non propter illa etiam reliqua esse damnanda; Theophilus verò hoc non obstante, ut refert Sulpitius Severus: Dial. 2. « Cogebat renitentes pro potestate recta etiam universa cum pravis damnare, quia satis superque sufficerent libri, quos Ecclesia receperisset; subdens, respuendam esse penitus lectionem, quæ plus esset nocitura insipientibus, quam sapientibus profutura. »

II. S. Epiphanius pariter, coacto Concilio cum Episcopis sue insulæ, eosdem Origenis libros proscriptis, suosque à lectione compescuit. Denique Anastasius Papa illos pariter damnavit. Vide S. Hieron. Epist. 78. ad Pammach. Censuit Baronius ad ann. 402. n. 12. tantum *Patriarchon* Origenis fuisse damnatum; sed in hoc aperte ei contradicunt Severus, Palladius, Sozomenus, Hieronymus, et alii, dicentes, omnes codices Origenis vetitos fuisse. Eosdem deinde medio saeculo VI. Justinianus comburendos mandavit, de hoc ab Ecclesia requisitus, et non obstante plurimorum reclamatione, Edictum cremacionis omnino executioni demandari voluit. Eodem saeculo VI. Concilium Carthaginense IV. (sed verius V.) anno 398, sic statut: « Episcopus Gentilium libros non legat; Hæreticorum autem pro necessitate, et tempore. » Ita refertur in c. Episcopus Dist. 37. Circa eadem tempora S. Joannes Chrysostomus Montani opera interdixit, ac igni tradidit. Vide Nicephor. Hist. I. 8. c. 18.

III. Saeculo V. Innocentius I. in sua Epistola anno. 418. Pelagi, et Cælestii opera damnavit. Præterea anno 431. Patres Concilii Ephesini, postquam omnes proscripterunt Nestorii, Liberatus in Brev. c. 10. prævidentes autem non defuturos homines pertinaces, qui censuram despicerent, in Epistola Synodali Theodosium Imperatorem rogaverunt, ut obtrectantes sua potestate puniret: Epist. Synod. Conc. Ephes. ad Theod. Act. 2. et ideo Theodosius, ac deinde Valentinianus non solum bonorum publicatione, sed etiam capitis supplicio contumaces coercendos esse mandarunt, ut habetur in I. Damnato C. de Hæret. et Manich. et I. Jubemus C. de Summa Trin. Deinceps, cum Nestoriani curaverint circumferri libros Diodori Tarsensis, et Theodori Mopsuesteni, in quibus Nestorii errores magna ex parte latebant, Cyrus Alexandrinus, et Acacius Metropolita Armeniæ coactis Synodis, illos proscripterunt, caveruntque, ne Fideles eos haberent. Liberatus in Breviar. c. 10. Item anno 451. Concilium Chalcedonense libros Eutychetis damnavit; Concil. Chalcedon. Act. 2. et eodem tempore insuper mandavit

ut omnes Manichæorum libri flammis traderentur; *Platina apud Braschium loco supra cit.* ac proinde Marcianus Imperator horum Canonum contemptores damnavit poena deportationis: atque si impia dogmata postea docuissent, poena mortis; Exstat in Concil. Chalced. Act. 3. et vide etiam Baron. ad ann. 418 et 419.

IV. Eodem Saeculo V. iterum S. Leo libros Manichæorum proscriptis, ut refert S. Prosper in Chron. ad ann. 443. sic scribens: « Diligentia Papæ Leonis innotuit, qui Manichæos de secretis suis erutos, et oculis totius Ecclesiæ publicatos omnis dogmatis sui turpititudinem et damnare fecit, et prodere, incensis eorum codicibus; multique Orientalium Sacerdotes industriam Rectoris sunt imitati. » Idem S. Leo scripsit: « Curandum esse: et Sacerdotali diligentia maxime providendum, ut falsati codices in nullo usu lectionis habeantur. Apocryphæ autem Scripturæ non solum interdicendæ, sed ignibus concremantur.... Unde si quis Episcoporum apocrypha haberi per domos non prohibuerit, hæreticum se noverit judicandum; quoniam si alios ab errore non revocat, seipsum errare demonstrat. » S. Leo Epist. 15. alias 93. c. 15. Edit. Ven. Idem S. Leo, ut legitur in ejus Responso ad S. Turribium, scripta damnavit Apollinaristarum, et Dictini Episcopi Asturicensis (qui tam ab errore jam resipuerat) sic inquiens: « Sed nemo hæc Catholicus præsumat, nec inter Catholicos censeatur, quisquis utitur scriptis, non solum ab Ecclesia Catholica, sed etiam a suo Auctore damnatis. »

V. Eodem Saeculo. V. putatur produisse celebre Decretum de Censura librorum, Gelasio attributum. Baronius ad ann. 69. n. 4. cum aliquibus aliis Damasus credit Decreti illius auctorem, Gelasium verò promulgatorem; sed Personius in Vindic. Ignatian. Lib. I. c. 4. ex antiquissimo codice, in Angliam perlato a Lanfranco ex Cœnobio Beccensi, legit titulum: « Decretum Gelasii Papæ de recipiendis, et non recipiendis libris.... quæ sunt scripta ab eo cum 70 eruditissimis Episcopis. » Et idem confirmat Gratianus, Lopus Ferr., aliqui cum Nicol. Papa. Epist. 42 ad Episc. Galliæ. Lopus Ferr. Epist. ad Carol. Calv. in fin. Gratian. c. Sancta Rom. Dist. 15. Non obstat quidam eodex apud Baluzium, ubi Decretum illud adscribitur Hormisdæ Papæ, nam ut referunt idem Baronius, Pagius, Card. Noris, et alii, Baron. ad ann. 420. n. 21. Pagius ibi in Crit. ann. 494. n. 4. Noris in Cœnotaphiis Pisani Diss. 4. §. 1. P. Orsi Hist. Eccles. ad ann. 494. idem Hormisdæ scribens ad Professorem Episcopum, asserit, jam pridem exitisse Decretum, dicens: « Quæ essent catholica dogmata (in illo Decreto) definitur, ac certa librum, etiam veterum in auctoritate recipienda. » In Decreto autem Hormisdæ legitur: Non solum repudiata (nempe Hæretorum scripta), verum ab omni Romana, et Apostolica Ecclesia eliminata, atque in suis Auctoribus anathematis indissolubili vinculo in æternum confitemur esse damnata. » Abbas de

Fleury sribit Tom. 19. Orat. 7. sup. Hist. Eccl. n. 13. et Tom. 7. p. 54. in eo Decreto simplicem directionem ad cautelam dari, non verò præceptum prohibitionis, quia nullæ in ipso adsunt censuræ, seu pœnæ injunctæ. Sed perperam, nam verbum *eliminata* satis demonstrat, quòd scripta illa jam ab Ecclesia fuerint damnata. Quomodo autem asserere potest Fleury, in illo Decreto nullam adesse censuram impositam, dum in eo legitur, *Sub anathematis indissolubili vinculo?* Accedit, quòd Clemens VIII in Constitutione *Sacrosanctum*, data die 17 Octobris anno 1595, testatur, Gelasium sub censura librorum illorum detentores jam damnasse. Accedit insuper, quòd Patres Concilii Tridentini, ut refert *Cardinalis Pallavicinus*, Hist. Conc. Trid. par. 2. c. 18 et 19, ex digestis à Gelasio arguerunt, non esse opus in prohibitione librorum, ut citentur Auctores, quorum sunt libri interdicendi. Alius autem Auctor, nempe *Van Espen* part. 1. tit. 22. de Congr. Card. c. 4. n. 2, dicit, in laudato Decreto actum esse tantum de publica, non autem de privata lectione. Sed hic etiam perperam, nam in Decreto dicitur, « Cùm hæc ad Catholicorum manus devenerint; » quis non videt, hic etiam de privata lectione fieri sermonem?

VI. Seculo 6, anno 536, Patres Concilii sub Menna Constantopolitanis proscripterunt libros Severi, Petri Antiocheni, et Zoaræ, dicentes: « Abijicimus et anathemate ferimus omnia ab ipsis conscripta. » Et deinde ab Imperatore petierunt, ut sua sanctione canones pro re illa statutos roboraret. Synod. sub Menna action. 1. Eodem tempore Papa Vigilius damnavit scripta Theodorei adversus S. Cyrrillum; item libros Theodori Mopsuesteni, et Epistolam Ibæ; ac deinde anno 555, libri illi in Concilio II Constantinopolitano igni traditi sunt, et omnia eorum exemplaria, si quæ postmodum invenirentur, sub excommunicatione vetita. De libris pariter Priscillianorum in Concilio I Bracharensi anni 563, sic legitur (ibi in Can. 17.): « Si quis Scripturas, quas Priscillianus secundum suum depravavit errorem, vel tractatus Dictini (quos ipse scripsit, priusquam converteretur) legit, aut defendit, anathema sit. » Pariter in Concilio Toletano III. anni 589, habetur: « Sancitum est, ut libri omnes Hæreticorum igni comburendi darentur. » Baron. ad ann. 589. n. 44. In sequentibus seculis anno 649, in Concil. Romano sub Martino I. Can. 18 dictum fuit: « Si quis non respuit, et anathematizat animo et ore nefandissimos Hæreticos » (nempe Theodorum Pharanitam, Cyrum, Sergium, et Paulum Pyrrhum) « cum omnibus impiis eorum conscriptis... condemnatus sit. » Et in Act. 4. damnata fuerunt et sub anathemate prohibita scripta commentitia Mennæ, et Vigilii Papæ de unica Christi voluntate. Et in Trullano anno 692, Can. 63, proscriptæ fuerunt quedam apocryphæ Martyrum Historiæ, et flammis traditæ. Item anno 745 S. Bonifacius Episcopus Moguntinus, Sedisque Apostolicæ Legatus Concilium advocabit, cuius imperio scripta impii Adalberti combusta fuerunt. Deindeque Zacharias Papa in Concilio

Romano idem confirmans dixit: « Optimè provisum à vestra sanctitate, ut conscripta illius omnia igne concrementur: » Apud Baron. ad ann. 745. n. 36. Item in Concilio Nicæno II. an. 787, proscripti fuerunt aliqui Iconoclastarum libri, his verbis: *Anathema illis libris, et eis qui legunt.* Ibi Act. 2.

VII. Nono saeculo Nicolaus Papa, cùm requisitus fuisset à Bulgaris, quid faciendum de libris allatis à Saracenis; respondit: « Utpote noxii et blasphemæ, igni tradendi. » Nic. Papa Epist. ad Bulgar. Præterea Adrianus Papa anno 869, sic Basilio Imperatori scriptis: « Cuncta decernimus exemplaria (Photii) prorsus à possessoribus ablata igne cremari; nec superesse apud quemlibet ex his unum apicem, nisi fortè quisquis totius nominis Christiani dignitate, anathemate percusus, carere voluerit. » Accendatur etiam tuæ zelus pietatis etc. » Sicque prosequitur Pontifex, rogans Imperatorem, ut ipse suis etiam Edictis pœna coercent inobedientes. Apud Beyerling. verb. Dedeccus lit. f. Concilium Tullense XIV. anno 860. Can. 4 confirmavit Canonem IV. Concilii Valentini III. qui de libris Scotti Erigenæ ita statuerat: « A pio Fidelium auditu penitus explodimus, et ut talia et similia scripta caveantur, auctoritate Spiritus Sancti interdicimus. » Leo IX. anno 1050, in Concilio Vercellensi sub anathemate pariter damnavit librum Scotti de Corpore Christi. Honorius III. anno 1225, confirms Acta Concilii Senonensis, proscriptis alium præfati Scotti librum de Naturis. Lanfranc. de Corp. Dom. c. 4. Præterea in Concilio Romano sub Nicolao II. anno 1059. Berengarius, ejuratis erroribus, adducere omnes suos suorumque libros coactus est, qui omnes concremati fuerunt. Lanfranc. loc. cit. In Concilio Suessionensi anno 1121, coactus est Petrus Abelardus sua scripta propriis manibus igni committere. Gaufrid. in Vita S. Bernardi l. 3. c. 5. Innocentius II. sub excommunicatione mandavit, ut qui haberet libros præfati Abelardi, et Arnaldi à Brixia, illos statim combureret. Extat in Concilio Lateranensi in fine. Idemque præceptum datum fuit anno 1140, in Concilio Senensi. Apud S. Bernard. ep. 115, ad Yvonem Card. Idem de libris Gilberti Porretani statuit Eugenius III. anno 1148, in Concilio Rhemensi, ut refert Gaufridus dicens: « Dominus Papa Apostolica auctoritate capitula ipsa damnavit, districte præcipiens, ne eumdem librum legere, vel transcribere quis auderet. » Gaufrid. ap. Gravel. tom. 1. Hist. part. 4. Coll. 4. et ap. Nat. Alex. t. 13. p. 77.

VIII. Pariter Concilium Parisiense anno 1204, damnavit libros Davidis à Dinando: *Qui libri*, ait Rigordus, de Gestis Philip. apud Petav. in Prolog. c. 3. n. 8, et apud Natal. Alexand. tom. 16. p. 156, « jussi sunt omnes comburi; et sub pœna excommunicationis cautum est in eodem Concilio, ne quis eos de cætero scribere, legere præsumeret, vel quocumque modo habere. »

In concilio Toletano 1229, vetitum fuit, ne Laici cujuscumque generis et status penes se haberent, durante haeresi, quocumque librum sacræ Scripturæ, exceptis Psalterio, et Breviario. Concil.